דער אידישער קעניג

היסטאָריש־שפּאַנענדער ראָמאַן פון חורבן בית ראשון, כיז בנין בית שני.

באַארבייט ספּעציעל פאַר „זשורנאל"

פון י. ב. ס

(25־טע פאָרזעצונג)

אָבער אום נאָטעס ווילען, איך וועל דאָ שטאַרבען פון אויגנזאַמקייט. דאָס איז ביי דיר א קינדער שפּיעל פאָטער איך זאָל ציצען איינזאַם אין א פרעמדער שטאַדט צווישען פרעמדע מענשען, איך וויל אויך מיט דיר מיטפאָהרען.

וואָרום זאָלסטו זיך פלאָגען אין וועג און אויף מיר צו לאַסט פאַלען, ווען איך נעה אין אזא הייליגער שליחות, האָט רבי עקיבא געענטפערט — פאָלג מיר מיין טאָכטער, דו בלייב דאָ, איך וועל העכסטענס זעקס מאָנאַטען פאַרוואַרטן אונטער וועגס, נאָכהער קום איך צו דיר צוריק.

זעקס מאָנאַטען! — האָט אסנת דערשראָקען א געשריי געטאָן — זעקס מאָנאַטען וועל איך זיצען דאָ פאַרוואַרטען פון מענשען.

פאַרוואַרטען פון מענשען? האָט רבי עקיבא געלאַכט — זיינען דאָ וועניג מענשען אין דער שטאָדט, דו וועסט זיך באַקאַנט מאַכען מיט אייניגע פאַמיליען, אָדער איך וועל דיך אַריינפיהרען צו איינינגע פון די היגע גרעסטע פאַמיליען, און דאָ וועסטו זיך די צייט זעהר גוט צו ברענגען.

ווען קלעהרסטו צו פאָהרען פאָטערן? איך רעכען נאָך היינט די ערשטע רייזע מאַכען.

נייַן פאָטער, מיין ראַטה איז דו זאָלסט נאָך וואַרטען אייניגע טעג, פיר לייכט קומט בר סוסי צו אונז, דאַן וועלען מיר זיך שוין בעראַטען וואָס מיר זאָלען טאָן.

נו איך קאָן דאָס דיר צוליעב טאָן קינד, איך וועל נאָך וואַרטען אייניגע טעג. עס זענען איבערגעגאַנגען נאָך דריי טעג.

פּלוצלינג האָט די גאַנצע שטאַדט ביתר נעפקלונגען מיט דער וויכטיגער נייעס אז בר כוכבא מיט זיינע העלדען האָבען די רוימער אַרויסגעיאָגט פון דער פעסטונג גוש חלב. די נייעס האָט א גרויס אויפרוהר געמאַכט צווישען אַלע אידען, און זי איז אָנגענומען אויך צו רבי עקיבא'ס אויערען.

יעצט פאַרשטעה איך שוין וואו בר סוסי איז — האָט בר סוסי געזאָגט צו רבי עקיבא'ן און צו זיין טאָכטער, ער האָט געוויס ערפאָהרען אז בר כוכבא האָט זיך צוגערוקט צו דער פעסטונג גוש חלב האָט ער איהם געאיילט צו הילף.

עס קאָן זעהר זיין — האָט רבי עקיבא געענטפערט — נו געלויבט איז גאָט, קוים האָט בר כוכבא'ן דער ערשטער שרוט געלונגען האָף איך אז ווייטער וועט ער אויך מצליח זיין, און איך ווייס בעשטימט אז נאָך אזא נצחון וועלען אַלע אידען מונטערער און מוטהיגער ווערען, און ווען איך וועל נאָך אַרויספאָהרען אין לאַנד און וועל רוידען דאָס וואָס איך ווייס טעדער שטערען וועט פאַרשאַפען אַלע אונז אין ביי מיר קיין צווייפעל אז פון אַלע אידען וועט ווערען איינער, ווי איין מענש וועלען זיי אַלע אַרויס געהן געגען אונז זערע פיינד, און מען וועט זיי אין גאַנצען אַרויסטריבען פון אונזער הייליג לאַנד.

בר סוסין האָט אין הארצען זעהר געערגענקט וואָס איהם האָט בר כוכבא ניט מיטגענומען צו גוש חלב, און ער האָט איהם ניט געגעבען די געלעגענהייט בעוויזען דאָרט זיין קראַפט, נאָר ער האָט געשוויגען, ער האָט זיך דערביי געטרייסט דערמיט וואָס ער זיצט נעבען דער שעהנער אסנת, ער האָט מיט יעדען טאָג אַלץ מעהר געהאַפט איהר ליעבע צו קויפען, און ער איז געווען אזוי פאַרבלעדעט דאָס ער האָט ניט געזעהן ווי אסנת'ן גאַנצער קאָפּ איז נאָר באַשעפטיגט מיט בר כוכבא'ן.

רבי עקיבא האָט זיך בעשלאָסען ניט מעהר אין געהיים צו בלייבען.

ער האָט פאַרשטאַנען אז נאָך אזא קלאַפּ ווי די רוימער האָבען יעצט געטאָפּט וועלען זיי אין זינען ניט האָבען איהם צו זוכען. ער האָט נאָך אין דעם זעלבען טאָג געלאָזט מעלדען אין ביתר אז ער איז דאָ, און האָט געהייסען אויסרופען אין אַלע שולען און בתי מדרשים אז ער וועט אין דעם גרויסען בית המדרש האַלטען א רעדע.

די נאָכריכט אז דער תנא רבי עקיבא איז דאָ און ער וועט האַלטען א רעדע אין דעם גרויסען בית המדרש, האָט אַלע אידען פון דער שטאַדט ביתר איבערראַשט. פון אַלע עקען שטאַדט איז מען געלאָפען אין בית המדרש, יעדער האָט געוואָלט דאָס גליק האָבען אָנצוהיקן דעם געטלעכען מאַן, און הערען כאָטש אין דער ווערט איין וואָרט פון זיין הייליגען מויל.

דער בית המדרש איז געווען אין בערגעפאַקט מיט מענשען, זאָנאַר אַרום דעם בית המדרש זענען געשטאַנען טויזענטער אידען מיט ווייבער און קינדער, און ווען רבי עקיבא האָט פאַר זיי ערשיענען איז געוואָרען אַזא ליאַרעס און אַזא פרייד געשריי, וואָס מען האָט נאָך אזעלכעס ניט געהערט צייט די שטאַדט האָט עקזיסטירט.

רבי עקיבא האָט באַדאַנקט דעם עולם פאַר דער גרויסער עהרע וואָס זיי האָבען איהם באַוויזען. ער האָט זיך געשטעלט אויף דער בימה און האָט אָנגעהויבען צו ריידען. ער האָט פאַרגעשטעלט די אידישע אַלע אידען, און זי איז אָנגעקומען אויך צו רבי עקיבא'ס אויערען.

יעצט פאַרשטעה איך שוין וואו בר סוסי איז — האָט בר סוסי געזאָגט צו רבי עקיבא'ן און צו זיין טאָכטער, ער האָט געוויס ערפאָהרען אז בר כוכבא האָט זיך צוגערוקט צו דער פעסטונג גוש חלב האָט ער איהם געאיילט צו הילף.

עס קאָן זעהר זיין — האָט רבי עקיבא געענטפערט — נו געלויבט איז גאָט, קוים האָט בר כוכבא'ן דער ערשטער שרוט געלונגען האָף איך אז ווייטער וועט ער אויך מצליח זיין, און איך ווייס בעשטימט אז נאָך אזא נצחון וועלען אַלע אידען מונטערער און מוטהיגער ווערען, און ווען איך וועל נאָך אַרויספאָהרען אין לאַנד און וועל רוידען דאָס וואָס איך ווייס טעדער שטערען וועט פאַרשאַפען אַלע אונז אין ביי מיר קיין צווייפעל אז פון אַלע אידען וועט ווערען איינער, ווי איין מענש וועלען זיי אַלע אַרויס געהן געגען אונז זערע פיינד, און מען וועט זיי אין גאַנצען אַרויסטריבען פון אונזער הייליג לאַנד.

זעהר געערגענקט וואָס איהם האָט בר כוכבא'ס מיטגענומען צו גוש חלב, און ער האָט איהם ניט געגעבען די געלעגענהייט צו בעוויזען דאָרט זיין קראַפט, נאָר ער האָט געשוויגען, ער האָט זיך דערביי געטרייסט דערמיט וואָס ער זיצט נעבען דער שעהנער אסנת, ער האָט מיט יעדען טאָג אַלץ מעהר געהאַפט איהר ליעבע צו קויפען, און ער איז געווען אזוי פאַרבלעדעט דאָס ער האָט ניט געזעהן ווי אסנת'ן גאַנצער קאָפּ איז נאָר באַשעפטיגט מיט בר כוכבא'ן.

רבי עקיבא האָט זיך בעשלאָסען ניט מעהר אין געהיים צו בלייבען.

ער האָט פאַרשטאַנען אז נאָך אזא קלאַפּ ווי די רוימער האָבען יעצט געטאָפּט וועלען זיי אין זינען ניט האָבען איהם צו זוכען. ער האָט נאָך אין דעם זעלבען טאָג געלאָזט מעלדען אין ביתר אז ער איז דאָ, און האָט געהייסען אויסרופען אין אַלע שולען און בתי מדרשים אז ער וועט אין דעם גרויסען בית המדרש האַלטען א רעדע.

די נאָכריכט אז דער תנא רבי עקיבא איז דאָ און ער וועט האַלטען א רעדע אין דעם גרויסען בית המדרש, האָט אַלע אידען פון דער שטאַדט ביתר איבערראַשט. פון אַלע עקען שטאַדט איז מען געלאָפען אין בית המדרש, יעדער האָט געוואָלט דאָס גליק האָבען אָנצוהיקן דעם געטלעכען מאַן, און הערען כאָטש אין דער ווערט איין וואָרט פון זיין הייליגען מויל.

דער בית המדרש איז געווען אין בערגעפאַקט מיט מענשען, זאָנאַר אַרום דעם בית המדרש זענען געשטאַנען טויזענטער אידען מיט ווייבער און קינדער, און ווען רבי עקיבא האָט פאַר זיי ערשיענען איז געוואָרען אַזא ליאַרעס און אַזא פרייד געשריי, וואָס מען האָט נאָך אזעלכעס ניט געהערט צייט די שטאַדט האָט עקזיסטירט.

רבי עקיבא האָט באַדאַנקט דעם עולם פאַר דער גרויסער עהרע וואָס זיי האָבען איהם באַוויזען. ער האָט זיך געשטעלט אויף דער בימה און האָט אָנגעהויבען צו ריידען. ער האָט פאַרגעשטעלט די אידישע אַלע אידען, און זי איז אָנגעקומען אויך צו רבי עקיבא'ס אויערען.

יעצט פאַרשטעה איך שוין וואו בר סוסי איז — האָט בר סוסי געזאָגט צו רבי עקיבא'ן און צו זיין טאָכטער, ער האָט געוויס ערפאָהרען אז בר כוכבא האָט זיך צוגערוקט צו דער פעסטונג גוש חלב האָט ער איהם געאיילט צו הילף.

עס קאָן זעהר זיין — האָט רבי עקיבא געענטפערט — נו געלויבט איז גאָט, קוים האָט בר כוכבא'ן דער ערשטער שרוט געלונגען האָף איך אז ווייטער וועט ער אויך מצליח זיין, און איך ווייס בעשטימט אז נאָך אזא נצחון וועלען אַלע אידען מונטערער און מוטהיגער ווערען, און ווען איך וועל נאָך אַרויספאָהרען אין לאַנד און וועל רוידען דאָס וואָס איך ווייס טעדער שטערען וועט פאַרשאַפען אַלע אונז אין ביי מיר קיין צווייפעל אז פון אַלע אידען וועט ווערען איינער, ווי איין מענש וועלען זיי אַלע אַרויס געהן געגען אונז זערע פיינד, און מען וועט זיי אין גאַנצען אַרויסטריבען פון אונזער הייליג לאַנד.

בר סוסין האָט אין הארצען זעהר געערגענקט וואָס איהם האָט בר כוכבא ניט